

Practical Law:**Rambam, Laws of Prayer, Chapter 3**

הלכה

הרמב"ם הלכות תפלה פרק ג

(1) How so [how is a prayer compensated]? If one erred and did not recite the morning prayer, and noon has [already] passed, he should recite the afternoon prayer twice: the first [time for] the afternoon prayer [itself] and the second to compensate for the [missed] morning prayer. If one erred and did not recite the afternoon prayer before the sun set, he should recite the evening prayer twice: the first [for] the evening prayer and the second compensating for the afternoon prayer. If one erred and did not recite the evening prayer before dawn broke, he should say the morning prayer twice: the first [for] the morning prayer and the second compensating for the evening prayer. (2) If one erred and didn't recite the current prayer nor the prayer preceding it, he compensates only for the latter one. How so? If one erred

א טעה ולא התפלל שחרית ועבר חצי היום יתפלל מנחה שתיים ראשונה תפלת מנחה והשניה תשלומי שחרית. טעה ולא התפלל מנחה עד ששקעה החמה יתפלל ערבית שתיים ראשונה ערבית ושניה תשלומי מנחה טעה ולא התפלל ערבית עד שעלה עמוד השחר מתפלל שחרית שתיים. ראשונה שחרית והשניה תשלומי ערבית: ב טעה ולא התפלל לא תפלה זו ולא תפלה הסמוכה לה אינו משלם אלא אחרונה בלבד. כיצד טעה ולא התפלל לא שחרית ולא מנחה מתפלל ערבית שתיים ראשונה ערבית ואחרונה תשלומי מנחה. אבל שחרית אין לה תשלומין שכבר עבר זמנה וכן בשאר תפלות: ג היו לפניו שתי תפלות של מנחה ושל מוספין מתפלל של מנחה ואחר כך מתפלל של מוספין. ויש מי שהורה שאין עושין בצבור כן כדי שלא יטעו:

and didn't recite either the morning or the afternoon prayers; he recites the evening prayer twice: the first [time for] the afternoon prayer and the second, compensating for the afternoon prayer. But the morning prayer [in that case] has no compensation, because its time [for compensation] has already passed. (3) The same applies to all other prayers. If one has before him two prayers, the afternoon prayer [at six and a half hours, i.e., the large *minchah*] and the additional [*musaf*] prayer [which one may recite until seven hours of the day], he recites the afternoon prayer [first] and then recites the additional prayer. But there are some [Sages] who instructed that this not be done by a Congregation, so that people not err [and say that the *minchah* prayer is always before the *musaf* prayer, even before six and a half hours (see Kesef Mishnah)].

EMOR FOR THURSDAY

TORAH

אמור ליום חמישי

תורה

כיון בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה אחרונה דשם ב'ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

כב לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן אלהיה מקדש

(22) He may eat his God's food from the holy of holies or from the holy, **RASHI** רש"י

(כב) מקדשי הקדשים. אלו קדשי הקדשים. — [This phrase] refers to those sacrifices with a higher degree of

holiness;

קֹדֶשִׁיאַ וּמִזֵּן קֹדֶשִׁיאַ יִכּוּל:
כַּג בָּרֵם לְפָרְכָתָא לֹא יִיעוּל
וּלְמַדְבָּחָא לֹא יִקְרַב אַרְי מוּמָא
בֵּיה וְלֹא יַחַל יַת מִקְדָּשִׁי אַרְי

הַקֹּדֶשִׁים יֹאכְלוּ: כַּג אַךְ אֶל-הַפָּרְכָת לֹא
יָבֹא וְאֶל-הַמְזֻבָּח לֹא יִגַּשׁ כִּי-מוֹם בּוֹ וְלֹא

(23) But he must not come to the cloth partition, nor must he draw close to the altar, for he has a defect, and he must not desecrate My Holy Services, for I

RASHI

רש"י

וּמִזֵּן הַקֹּדֶשִׁים יֹאכְלוּ — [This phrase] refers to the holy sacrifices with a lesser degree [of holiness]. Now, if Scripture states here [that a priest with a defect may eat from] sacrifices with a higher degree of holiness, then why is it necessary to state [the same of] holy sacrifices with a lesser degree [of holiness?! The answer is that] had [holy sacrifices with lesser degree of holiness] not been stated here, I would have [erroneously] concluded the following: Indeed a priest with a defect

וּמִזֵּן הַקֹּדֶשִׁים יֹאכְלוּ. אֵלּוּ קֹדֶשִׁים קְלִים. וְאֵם נֶאֱמָרוּ קֹדֶשִׁי הַקֹּדֶשִׁים לְמֹה נֶאֱמָרוּ קֹדֶשִׁים קְלִים, (תּוֹרַת כַּהֲנִים, זִבְחִים קֹא) אֵם לֹא נֶאֱמָר, הִיִּיתִי אֹמֵר: בְּקֹדֶשִׁי הַקֹּדֶשִׁים יֹאכְלוּ בַעַל מוֹם, שְׁמִצִּינוּ שֶׁהִתְרוּ לָזֶר, שֶׁאֵכֵל מֹשֶׁה בֶּשֶׁר הַמְלוּאִים, אֲבָל בְּחֻזָּה וְשׁוֹק שֶׁל קֹדֶשִׁים קְלִים לֹא יֹאכְלוּ, שֶׁלֹּא מִצִּינוּ זֶר חוֹלֵק בְּהֵן, לְכַךְ נֶאֱמָרוּ קֹדֶשִׁים קְלִים. כִּךְ מְפָרֵשׁ בְּזִבְחֵיהֶם: (כַּג) אַךְ אֶל-הַפָּרְכָת. לְהַזִּזוֹת שְׁבַע הַזָּאוֹת שֶׁעַל הַפָּרְכָת. וְאֶל הַמְזֻבָּח. הַחִיצוֹן; וּשְׁנֵיהֶם הֶעֱרָכוּ לְהַכְתִּב, וּמְפָרֵשׁ בְּתוֹרַת כַּהֲנִים. וְלֹא יַחַלֵּל

may eat of the sacrifices with a higher degree [of holiness], since we find that these were allowed to [be eaten even by] a non-priest, since Moshe [who was not a priest per say, nevertheless permissibly] ate of the meat from the sacrifices of the inauguration [of the Sanctuary. Thus, maybe the most holy sacrifices carry with them this unusual qualification]. The chest and thigh of sacrifices with a lesser degree of holiness, however, must not be eaten [by a priest with a defect], for we do not find an instance where a non-priest takes a share of these!" [This deduction is invalid, however, and] therefore, Scripture [also] states here "or from the holy" [thereby permitting a priest with a defect to eat from the sacrifices with a lesser degree of holiness as well]. Thus is the matter explained in Tractate Zevachim (101b). (23) **But [he must not come] to the cloth partition** — to sprinkle the seven sprinklings [of blood] towards the cloth partition (see Leviticus 4:6). **[Nor must he draw close] to the altar** — [This refers to] the external altar [(see Exodus 27:1-8) in the courtyard of the Sanctuary, as opposed to the internal incense altar (see Exodus 30:1-10) which was situated just outside the cloth partition, all within the Holy enclosed area of the Sanctuary. Now, had our verse been referring to the internal altar, it would not have been necessary to specify the prohibition of the cloth partition, for the partition was even closer in to the holy of holies. However, since it refers to the external altar,] both [the altar and the partition] are necessary to be written here; this matter is explained [in full] in Torat Kohanim (21:58). **And he must not desecrate My Holy Services** — for if [a priest with a defect] did perform the Holy Service, his service is

אָנֹא ייִ מְקַדְּשֵׁהוֹן: כּד וּמְלִיל
 מֹשֶׁה עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנֵי וְעִם
 כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: א וּמְלִיל ייִ
 עִם מֹשֶׁה לְמִימֵר: ב מְלִיל עִם
 אַהֲרֹן וְעִם בְּנֵי וּפְרָשׁוֹן
 מְקוֹדְשֵׁי־אֵל וְלֹא
 יַחֲלוּן יֵת שְׁמֵא דְקוֹדְשֵׁי דֵי

יַחֲלֹל אֶת־מְקֹדְשֵׁי כִּי אֲנִי יְדוּהַ מְקֹדְשִׁים:
 כּד וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בְּנָיו וְאֶל־
 כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פ כּב א וַיְדַבֵּר יְדוּהַ
 אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: ב דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־
 בְּנָיו וַיִּנָּזְרוּ מִקְדְּשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וְלֹא

am the Lord Who sanctifies them. (24) Moshe told [this to] Aharon and his sons, and to all of the Children of Israel. **22** (1) The Lord spoke to Moshe, saying: (2) Speak to Aharon and his sons, that [if they become impure,] they must separate themselves from the holy [sacrifices] of the Children of Israel which they

RASHI

רש"י

considered desecrated [and] thereby deemed invalid (Torat Kohanim 21:60). (24) וידבר — [Literally, our verse would read: "Moshe spoke to Aharon and his sons, and to all of the Children of Israel." But what did he speak? He told them] this [entire] commandment [i.e., all these priesthood laws specified in this passage]. **[To] Aharon and his sons, and to all of the Children of Israel** — [But why command "all of the

את־מְקֹדְשֵׁי. שָׁאם עֵבֶר, עֲבוּדְתוֹ מִחֻלְלַת לְהַפְסֵל: (כּד) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה. הַמְצִיחַ הַזֶּה, אֶל־אַהֲרֹן וְגו' וְאֶל־כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְהַזְהִיר בֵּית־דִּין עַל הַכֹּהֲנִים (תּוֹרַת כּוֹהֲנִים): (ב) וַיִּנָּזְרוּ. אֵין 'נִזְרָה' אֱלָא פְּרִישָׁה; וְכֵן הוּא אוֹמֵר (יחזקאל יד, ז): "וַיִּנָּזֶר מֵאַהֲרֹן" (ישעיה א, ד): "נָזְרוּ אַחֲרַי", יִפְרָשׁוּ מִן הַקְּדוּשִׁים בְּיָמֵי טְמֵאתָן. וַדַּבֵּר אַחֲרָיו: וַיִּנָּזְרוּ מִקְדְּשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵם מְקֹדְשִׁים לִי, וְלֹא יַחֲלֹלוּ אֶת־שֵׁם קְדוּשֵׁי, סֵרַס הַמְקַרְא וְדַרְשָׁהוּ. [ד"א (עיין בש"ח)] אֲשֶׁר הֵם

Children of Israel" about laws that pertain only to priests?] So that the courts of law [comprising non-priest judges] should warn priests [who have defects, to separate themselves from the Holy Service] (Midrash Hagadol; and see Torat Kohanim). **22 (2) וינזרו** — The term *נזירה* exclusively means "separation" [from something]. Likewise, we find in Scripture (Ezekiel 14:7), "who separates himself (וַיִּנָּזֶר) away from Me," and (Isaiah 1:4), "detached themselves (נָזְרוּ) backward." [Thus, here, the meaning is that] when priests are in a state of impurity, they must separate themselves (נִנָּזְרוּ) from the holy sacrifices (Torat Kohanim 22:62). [Now, the verse, in the order it is written, reads: "Aharon and his sons ... (if they become impure,) ... must separate themselves from the holy (sacrifices) of the Children of Israel, so as not to desecrate My Holy Name — which they sanctify to Me." Rather, the verse must be understood to mean: "Aharon and his sons...] must separate themselves from the holy [sacrifices] of the Children of Israel which they sanctify to Me, so as not to desecrate My Holy Name" — i.e., we must transpose, as it were, [the phrase "which they sanctify to Me" to appear immediately after "Children of Israel," in] our verse, and understand the verse [as if it reads in that order]. [Another explanation (see Sifte Chakhamim) of our verse is to indeed understand it in the order that it appears, where the phrase] "**which they sanctify to Me**" comes to include

יְחַלְלוּ אֶת־שֵׁם קְדָשִׁי אֲשֶׁר הֵם מְקַדְּשִׁים
לִי אֲנִי יְדוּהָהּ:
אֲנִיו מְקַדְּשִׁין קְדָמִי אֲנִי יְיָ:

sanctify to Me, so as not to desecrate My Holy Name. I am the Lord.

RASHI

רש"י

offerings that the priests themselves sanctified [to the Holy Temple, offerings from which priests in the state of impurity must also separate themselves] (Torat Kohanim 22:64); לרבות קדשי בהנים עצמן:

PROPHETS Ezekiel 45

נביאים יחזקאל פרק מה

ה וְעֶסְרִין וַחֲמִשָּׁא אֶלְפִין אֹרְכָא וְעֶסְרָא אֶלְפִין פּוֹתִיא וְיְהִי לְלִיּוֹאֵי מְשֻׁמְשֵׁי בֵיתָא לְהוֹן לְאַחְסָנָא עֶסְרִין לְשָׁכָן: וְאַחְסָנַת קִרְתָּא תִתְנֹן חֲמִשָּׁא אֶלְפִין פּוֹתִיא וְאַוּרְכָא עֶסְרִין וַחֲמִשָּׁא אֶלְפִין לְקַבִּיל אֲפֻרְשׁוֹת קוֹדֶשָׁא לְכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל יְהִי: ז וְלִרְבָּא מְכָא וּמְכָא לְאַפְרָשׁוֹת קוֹדֶשָׁא וְלְאַחְסָנַת קִרְתָּא לְקַבִּיל אֲפֻרְשׁוֹת קוֹדֶשָׁא וְלְקַבִּיל אַחְסָנַת קִרְתָּא מְרוּחַ מְעֲרָבָא מְעֲרָבָא וּמְרוּחַ מְדִינְחָא

מדינתא ואורכא לקביל חד מן חולקיא מתחום מערבא עד תחום מדינתא: ה דא ארעא תהי לרבא לאחסנתא בישראל ולא יניסון עוד רבבי ית עמי וארעא יתגון לבית ישראל לשבטיהון: ט כדנן

(5) And twenty-five thousand in length and ten thousand in width shall be for the Levites, the attendants of the House, for them for a possession, twenty chambers. (6) And for the property of the city you shall give a width of five thousand and a length of twenty-five thousand, corresponding to the offering of the holy portion; for the entire House of Israel it shall be. (7) And for the prince, on either side of the offering corresponding to the holy portion and of the possession of the city, alongside the offering of the holy portion and alongside the possession of the city, from the western side westward and from the eastern side, eastward, and the length opposite one of the parts from the western border to the eastern border. (8) In the land, he shall have it for a possession in Israel, and My princes shall no longer defraud My people, and the land they shall give

RASHI

רש"י

(ח) לא יוננו. לשון הונאת ממון שגוזלין את נחלתם: An (8) Shall no longer defraud

אמר יי אלהים סגי לכון
 רברבי ישראל דטפא ובנא
 אעדו ודין דקשוט וזכו עבדו
 סליקו תקלתהון מגו עמי אמר
 יי אלהים:

והארץ יתנו לבית ישראל לשבטיהם: ט כה אמר
 אדני ידוה רב לכם נשיאי ישראל חמס ושד
 הסירו ומשפט וצדקה עשו הרימו גרשתיכם מעל
 עמי נאם אדני ידוה:

to the House of Israel to their tribes. (9) So said the Lord God: Enough, princes of Israel; remove violence and plunder, and perform justice and righteousness; take away your evictions from My people, says the Lord God.

RASHI

רש"י

expression of monetary fraud, they rob their inherited property. (9) **Take away your evictions** — Take away [your practice] of evicting My people from their inherited property.

(ט) הרימו את גרשתיכם. סלקו את שאתם מגרשים את עמי מנחלתם:

WRITINGS Proverbs 28

כתובים משלי פרק כח

טב מספינא דמהלף
 בתמימותיה מן הוא דמעקמן
 ארחתיה והוא עתיר: ז דנטר
 אורייתא ברא הוא דמתבין
 ודמתחבר לזילי מחמץ
 אבוי: ח דמסגיע מזליה
 בנוכתתא וברביתא למן
 דמרחם על מסכני מכנשיה: ט דמסכיר אדניה דלא נשמע אורייתא אף צלותיה מרחקא היא: י דמשגני

ו טוב־רש הולך בתמו מעקש דרכים והוא עשיר:
 ז נוצר תורה בן מבין ורעה זוללים יכלים אביו:
 ח מרבה הונו בנשף ובתרבות (קרי ותרבות) לחונן
 דלים יקבצנו: ט מסיר אזנו משמע תורה גם־
 תפלתו תועבה: י משגה ישרים | בדרך רע
 דמרחם על מסכני מכנשיה: ט דמסכיר אדניה דלא נשמע אורייתא אף צלותיה מרחקא היא: י דמשגני

(6) A poor man who walks innocently is better than one of perverse ways who is rich. (7) He who keeps the Torah is the son of an understanding man, but he who befriends gluttons puts his father to shame. (8) He who increases his riches with usury and interest gathers it for he who is gracious to the poor. (9) If one turns his ear away from hearing the Torah, his prayer is also an abomination. (10) He who misleads the upright in an evil way will fall into his own pit, but

RASHI

רש"י

(6) **A poor man ... is better** — Even one who is poor in Torah. **Who walks innocently** — with good deeds. (7) **He who befriends gluttons** — Who associates with them. (8) **For he who is gracious to the poor** — The government hears that he is wealthy,

(ו) טוב רש. אף עני בתורה: הולך בתמו. במעשים טובים: (ז) ורעה זוללים. המחבר עצמו להם: (ח) לחונן דלים. שהרשות שומעין שהוא עשיר

בְּשַׁחֲוֵתוֹ הוּא יִפּוֹל וְתַמִּימִים יִנְחֲלוּ טוֹב:

תְּרִיצִי בְּאַרְחָא בִישְׁתָּא
בְּגַמוּצָא הוּא נָפַל וְשְׁלִימִי

וְתַמִּימִי נִרְתוֹן טָבְתָא:

the innocent will inherit goodness.

RASHI

רש"י

וְנוֹטְלִין מִמוֹנוֹ וּבּוֹנִין בוֹ גְּשָׁרִים וְזֶהוּ חוֹנֵן דְּלִים: *and they confiscate his money, with which they build bridges; thus being "gracious to the poor."* (10) *This is an expression of שחת, a pit.*

Mishnah Chullin, chapter 4

משנה חולין פרק ד

(1) If an animal was in difficult labor [and therefore, its owner would want to slaughter it, before it would die] and the fetus put forth its foreleg and then withdrew it [back into the mother's womb before the slaughter], it [the part of the fetus which had always remained within the womb] may be eaten [via the slaughtering of the mother; the foreleg itself however, once it left the confines of the mother's womb, is always considered *treifah* and even after the birth of the calf, slaughtering will not remove the *treifah* status, from the foreleg]. If it put forth its head, even though it withdrew it [back into the womb], it is considered as having been born [and requires its own slaughter in order to be eaten]. Whatever is cut off from the fetus within the womb [and left inside, (a practice employed to ease birthing when the mother was in danger)] may be eaten [with the slaughter of the mother and is not prohibited as *אבר מן החי* — a limb separated from a living animal], but whatever is cut off from the spleen, or kidneys [in the body of an animal to be slaughtered, and left inside when actually slaughtered afterward], may not be eaten. This is the general rule: That which is part of the body [of the animal, if severed and left inside] is forbidden [as *אבר מן החי*], but that which is not part of

אֲבֵהֶמָּה הַמְקֻשָּׁה לִילֵד וְהוֹצִיא הָעֶבֶר אֶת יָדוֹ וְהִחְזִירָהּ, מִתֵּר בְּאֲכִילָהּ. הוֹצִיא אֶת רֹאשׁוֹ, אִף עַל פִּי שֶׁהִחְזִירוֹ, הָרִי זֶה כִּילוּד. חוֹתֵף מֵעֶבֶר שְׁבַמְעִיָּה, מִתֵּר בְּאֲכִילָהּ. מִן הַטְּחוּל וּמִן הַכְּלִיּוֹת, אֲסוּר בְּאֲכִילָהּ. זֶה הַכְּלֵל, כָּל דָּבָר שֶׁהוּא גּוֹפָה, אֲסוּר. שְׂאִינוֹ גּוֹפָה, מִתֵּר:

רבנו עובדיה מברטנורא

אֲבֵהֶמָּה הַמְקֻשָּׁה כּו' מוֹתֵר בְּאֲכִילָהּ. הַעוֹבֵר כּוֹלוֹ וְאִפִּילוֹ מִקּוֹם חֲתָךְ שֶׁל אֶבֶר. דָּאֵם הוֹצִיא יָדוֹ וְלֹא הִחְזִירָהּ, צָרִיךְ לְהַנִּיחַ מִמָּה שֶׁבִּפְנֵים לְצַד הַחִיצוֹן וְלַחֲתוֹכוֹ, שֶׁמִּקּוֹם הַחֲתָךְ הַבְּדֵלֶת הַחִיצוֹן וְהַפְּנִימִי אֲסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹמֵד עַל שֵׁפֶת הַרְחֵם. אֲבֵל הַחֲזִירָה אֵין צָרִיךְ לְחַתוֹךְ לְצַד פְּנִים, אֲלֵא מִצְמֵצֵם וְחוֹתֵף וּמִקּוֹם חֲתָךְ מוֹתֵר. דְּמֵאֵי טַעְמָא נֶאֱסַר הָאֶבֶר כְּשִׁיצָא לְחוּץ, מִשּׁוֹם וּבִשְׂרָה בְּשִׂדָּה טְרִיפָה, בִּשְׂרָה שִׁיצָא חוּץ לְמַחֲצִיתוֹ שֶׁהוּא לוֹ שְׂדֵה, טְרִיפָה. מֵה טְרִיפָה כִּיּוֹן שֶׁנִּטְרַפָּה שׁוֹב אֵין לוֹ הִיתֵר, אִף בִּשְׂרָה כִּיּוֹן שִׁיצָא חוּץ לְמַחֲצִיתוֹ שׁוֹב אֵין לוֹ הִיתֵר. וּמִקּוֹם חֲתָךְ לֹא יֵצֵא חוּץ לְמַחֲצִיתוֹ, הִלְכָךְ מוֹתֵר כְּשֶׁהִחְזִירָה קוֹדֵם שְׁחִיטָה, דְּקָרִינָן בֵּיהּ בְּהֵמָה בְּבֵהֶמָּה תֹּאכְלוּ: הָרִי הוּא כִּילוּד. וְתוֹ לֹא מֵהֵנִי לִיָּה שְׁחִיטָת אִמּוֹ, וְצָרִיךְ שְׁחִיטָה לְעַצְמוֹ אִם נִמְצָא חַי. וְאִם נִמְצָא מֵת הָרִי הוּא כְּבִילָה: חוֹתֵף מֵעוֹבֵר שְׁבַמְעִיָּה. וְהַנִּיחַ הַחֲתִיכָה בְּתוֹכָהּ, מוֹתֵר בְּשְׁחִיטָת הַבְּהֵמָה וְלֹא נֶאֱסַר מִשּׁוֹם אֶבֶר מִן הַחַי: מִן הַטְּחוּל וּמִן הַכְּלִיּוֹת. שֶׁל בְּהֵמָה עֲצָמָה: אֲסוּר בְּאֲכִילָהּ. וְאֵעִ"פּ הִשְׁנִיחוּ בְּבֵהֶמָה לֹא הוֹתֵר בְּשְׁחִיטָתָהּ. וְלִהְכִי נִקַּט טְחוּל וְכִלְיוֹת, מִשּׁוֹם דְּמִידֵי דְלָא מִיטְרַפָּא בְּהוּ הוּא:

the body [i.e. parts of the fetus] is permitted [via the slaughter of the mother]. (2) If an animal was in difficult labor with its firstborn, one may cut off each limb [as it comes out], and throw it to the dogs [since it is not considered as having been born and hence is not sanctified as a firstborn until the majority of the body has come forth]. If the greater portion [of the animal (or its head)] came forth [at one time, and he cut it], it must be buried [the animal is considered having been born and is sanctified as a firstborn and one may not derive any benefit from it] and [in either of the two cases] she is now exempt from the law of the firstborn [i.e., any subsequent calf is not sanctified as the firstborn]. (3) If a fetus had died within the womb [of its mother] and the shepherd put his hand inside the womb and touched it [the fetus], he is pure [i.e., he does not become ritually impure as one who touches a dead animal] whether it was a kosher or non-kosher animal species. Rabbi Yose HaGlili says, If it was a non-kosher animal species, he would be impure and if it was a kosher animal, he would be pure. If the fetus of a woman died within the womb of its mother and the midwife put in her hand and touched it, [as a Rabbinical precaution] the midwife is rendered impure for seven days [the Rabbis feared the possibility that the head of the fetus was actually protruding when she touched it], but the mother is pure until the fetus comes out [since one does not become defiled internally]. (4) If an animal was in difficult labor and the fetus put forth its forelimb and a person immediately cut it off [to ease the labor], and then slaughtered its mother, [even though the foreleg itself is defiled,] the flesh [of the fetus] is pure. If he slaughtered its mother [first] and then cut it off [i.e., the protruding foreleg], the flesh [of the fetus] is impure, like meat which had touched a carcass [*neveilah*, which is a Biblical defilement, since the flesh of the fetus touched the foreleg after the slaughter of the mother], these are the words of Rabbi Meir. But the Sages say, It is impure like that which has touched a slaughtered *treifah* [animal, a

ב המבכרת המקשה לילד, מחתך אבר אבר ומשליך לכלבים. יצא רבו, הרי זה יקבר, ונפטרה מן הבכורה: ג בהמה שמת עברה בתוך מעיה והושיט הרועה את ידו ונגע בו, בין בבמה טמאה, בין בבמה טהורה, טהור. רבי יוסי הגלילי אומר, בטמאה, טמא. ובטהורה, טהור. האשה שמת ולדה בתוך מעיה ופשטה חיה את ידה ונגעה בו, החיה טמאה טמאת שבעה, והאשה טהורה עד שיצא הולד: ד בהמה המקשה לילד והוציא עבר את ידו וחתכה ואחר כך שחט את אמו, הבשר טהור. שחט את אמו ואחר כך חתכה, הבשר מגע נבלה, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, מגע טרפה שחוטתה. מה מציינו בטרפה

רבנו עובדיה מברטנורא

ב המבכרת המקשה לילד. בפרט רחם שלה, מותר לחתוך אבר אבר כשהוא יוצא ראשון ראשון: ומשליך לכלבים. דכל כמה דלא נפק רובא לא קדיש: יצא רובו. כאחד, וחתכו: הרי זה יקבר. דביציאת הרוב חלה קדושה עליו, דקרינן ביה אשר יולד: ונפטרה מן הבכורה. שהבא אחריו אינו בכור, בין שיצא ראשון אבר אבר ובין שיצא רוב כאחד, דהא שני לאו פטר רחם הוא: ג בבמה טהורה טהור. מקל וחומר ומה אם הועילה לו מחיצת אמו להתירו באכילה בשחיסתה אע"פ שהוא מת, לא תועיל לו כשהיא חיה לטהרו מלטמא. ובהמה טמאה מנגל, דאמר קרא (ויקרא יא) וכי ימות מן הבמה, זו בהמה טמאה. אשר היא לכם לאכלה, זו בהמה טהורה. איתקש בהמה טמאה לבהמה טהורה, מה בהמה טהורה עוברת טהור, אף בהמה טמאה עוברת טהור: ר' יוסי הגלילי אומר בטמאה טמא. ומפיק לה מקרא דכתיב (ס"ה) או נפש אשר תגע בכל דבר טמא או בנבלת חיה טמאה או בנבלת בהמה טמאה, וכי נבלת בהמה טמאה מטמאה, ונבלת בהמה טהורה אינה מטמאה, אלא איזה, זה עובר שבטמאה טמא, ובטהורה טהור מקל וחומר. ובטמאה טמא דליכא קל וחומר ולא דרשינן הקישא. ואין הלכה כר' יוסי: החיה טמאה טומאת

Rabbinical defilement for consecrated items], for just as we find that the slaughtering of a *treifah* animal renders it pure [even though it may not be eaten] so too, the slaughtering of an animal should render the [protruding] limb pure [even though it is prohibited to eat (as in Mishnah 1 above)]. Rabbi Meir replied to them, No [these are not similar cases], for when you say that the slaughtering of a *treifah* [animal] renders it pure, you are rendering pure [only the animal] itself, but can you say that it will render pure the limb which is not part of [the animal] itself? [And] from where do we know that the slaughtering of a *treifah* animal renders it pure [altogether]? [Should we not argue the following, Both] a non-kosher species and a *treifah* animal may not be eaten, then [why don't we say, that] just as slaughtering does not render a non-kosher species pure [its carcass defiles even if slaughtered properly] so too, slaughtering should not render a *treifah* animal pure? [The reply,] No, [you cannot compare the two, for] if you said this [that the slaughter will not render pure], regarding a non-kosher species, [You may also state, that the reason for this is] because it never was fit for slaughter, but can you say this [that slaughter will not render pure] also regarding a *treifah* animal, something which was, at one time, fit for slaughter?! However, take away this argument which you have put forward! For [if this argument were true], from where would we know [that the slaughter renders pure] regarding an animal that was born *treifah* from the womb [since it too, never had a time when it was fit for slaughter]?! [Substitute therefore, this argument,] No, if you said this [that the slaughter will not render pure], regarding a non-kosher species, that is because it belongs to a species to which slaughter does not apply, but can you say this [that slaughter will not render pure] also regarding a species to which slaughter does apply?! [Therefore,] the slaughtering of a live eight month's birth does

רבנו עובדיה מברטנורא

שבעה. ומדרבנן, גזירה שמא יוציא העובר את ראשו חוץ לפרוודור והרי הוא כילוד ומטמא, והחיה סבורה שעדיין הוא במעיה ואתי לטהורי. אבל ברועה שהושיט ידו למעי בהמה דקתני מתניתין טהור, ליכא למגור הכי, מפני שהרחם של בהמה גלוי וכי מפיק חזי ליה: **והאשה טהורה עד שיצא הולד.** דאשה מרגשת בעצמה כשמוציא ראשו חוץ לפרוודור, ולא אתי לטהורי: **ד הבשר טהור.** בשר העובר טהור, שאין בהמה מקבלת טומאה מחיים: **הבשר מגע נבילה.** בשר העובר מגע אבר מן החי, שהוא מטמא כנבילה: **מגע טריפה שחוטה.** השחיטה אע"פ שאינה מתרת האבר באכילה, מטהרתו מידי נבילה והויא כטריפה שחוטה שאינה מטמאה מן התורה אלא מדרבנן במוקדשין: הכי גרסינן: **אף שחיטת בהמה תטהר את האבר.** ולא גרסינן את העובר: **לא אם טיהרה שחיטת טריפה אותה.** מן הדין הוא שהרי דבר שגופה: **ומנין לטריפה ששחיטתה מטהרתה.** דשמא אינה מטהרתה ומן הדין אינה מטהרתה, שבהמה טמאה אסורה באכילה וטריפה אסורה באכילה, ומה טמאה אין שחיטתה מטהרתה מלטמא, דהכי תניא בתורת כהנים, לכל הבהמה אשר היא מפרסת פרסה וגו', כל הנוגע בהם יטמא, להביא בהמה טמאה שלא תטהרנה שחיטתה: **תאמר בטריפה שהיתה לה שעת הכושר.** דכיון דחל עלה תורת שחיטה, תו לא פקעה מינה והויא בכלל שאר צאן ובקר: **טול לך מה שהבאת.** טול מכאן ראייה זו שהבאת: **הרי שנולדה טריפה מן הבטן**

ששחיטתה מטהרתה, אף שחיטת בהמה תטהר את האבר. אמר להם רבי מאיר, לא, אם טהרה שחיטת טריפה אותה דבר שגופה, תטהר את האבר דבר שאינו גופה. מנין לטריפה ששחיטתה מטהרתה, בהמה טמאה אסורה באכילה, אף טריפה אסורה באכילה. מה בהמה טמאה אין שחיטתה מטהרתה, אף טריפה לא תטהרנה שחיטתה. לא. אם אמרת בבהמה טמאה שלא היתה לה שעת הכשר, תאמר בטריפה שהיתה לה שעת הכשר. טול לך מה שהבאת, הרי שנולדה טריפה מן הבטן מנין. לא. אם אמרת בבהמה טמאה שכן אין במינה שחיטה, תאמר בטריפה שיש במינה שחיטה. בן

not render it pure since [an eight month premature calf is not viable, it does not become permissible to eat through slaughter, therefore] slaughtering does not apply to its kind [and it would defile as a carcass]. (5) If a man slaughtered an animal and found in it, an eight month fetus, either living or dead, or a dead nine month fetus, he need only tear it open and let the blood flow out [its *cheilev* (forbidden fats) does not have to be removed, and it becomes permitted with the slaughter of its mother (as in Mishnah 1)]. If he found in it a living nine month fetus, [it is an independent animal and] it must be slaughtered and [if he slaughtered it the same day as its mother,] he would thereby incur the penalty for [infringing the law of “you must not slaughter] the (mother) animal and its offspring [in one day” (Leviticus 22:28)] these are the words of Rabbi Meir. But the Sages say, The slaughtering of its mother renders it permitted [the Sages maintain that, only a full term and its subsequent birth renders it independent of its mother, however, by Rabbinic decree, once the calf walks on the ground, it requires slaughtering]. Rabbi Shimon Shezuri says, Even if it is five years old and is plowing the field the [previous] slaughtering of its mother renders it permitted [and there is no Rabbinic decree requiring slaughter]. If he ripped it open [i.e., butchered it without proper slaughter] and found in it a living nine month fetus, [everyone agrees that] it must be slaughtered, since its mother has not been slaughtered. (6) If the [hind] legs of an animal were cut off below the [knee] joint it is permitted; if [cut off] above the [knee] joint it is *treifah*. So too, if the juncture of the tendons

שְׁמוֹנֶה חִי, אֵין שְׁחִיטתוֹ מְטַהֶרְתּוּ, לְפִי שְׂאִין בְּמִינוֹ שְׁחִיטָה: הַ הַשּׁוֹחֵט אֶת הַבְּהֵמָה וּמֵצֵא בָּהּ בֶּן שְׁמוֹנֶה חִי אוֹ מֵת, אוֹ בֶּן תְּשַׁעָּה מֵת, קוֹרְעוֹ וּמוֹצִיא אֶת דָּמוֹ. מֵצֵא בֶּן תְּשַׁעָּה חִי, טְעוֹן שְׁחִיטָה, וְחֵיב בְּאוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, שְׁחִיטַת אִמּוֹ מְטַהֶרְתּוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי אוֹמֵר, אֶפְלוּ בֶּן שְׁמוֹנֶה שָׁנִים וְחֹרֵשׁ בְּשֶׁדָּה, שְׁחִיטַת אִמּוֹ מְטַהֶרְתּוּ. קוֹרְעָה וּמֵצֵא בָּהּ בֶּן תְּשַׁעָּה חִי, טְעוֹן שְׁחִיטָה, לְפִי שֶׁלֹּא נִשְׁחַטָּה אִמּוֹ: וְ בְּהֵמָה שֶׁנִּחְתְּבוּ רַגְלֶיהָ מִן הָאֲרֻכּוּבָה וּלְמִטָּה, כְּשֶׁרָה. מִן הָאֲרֻכּוּבָה וּלְמַעְלָה, פְּסוּלָה. וְכֵן

רבנו עובדיה מברטנורא

מנין. שתטהרנה: שיש במינה שחיטה. הלכך לא נפקא מכלל צאן ובקר. אבל בן שמונה חי שנולד מבהמה חיה אין לנו במה לטהר אפילו נשחט, לפי שאינו בכלל בקר וצאן. והלכה כחכמים: בן שמונה חי. אם נולד ושחטו, אין שחיטתו מטהרתו מידי נבילה, שאין שחיטה מועלת בבן שמונה. אלא כשהוא במעי אמו נותר בשחיטת אמו: ה' ומוציא את דמו. דחלבו בלבד הוא דשרי. כדתניא בתורת כהנים, כשהוא אומר חלב ושתי כליות באשם שאין צריך לומר דמקל וחומר הוה ילפינן לה, ומה שלמים שאין כל מינן טעון אליה, הרי הן טעונים חלב ושתי כליות. אשם שכל מינו טעון אליה, אינו דין שיטענו חלב ושתי כליות. ומה תלמוד לומר. אלא לומר לך מה חלב ושתי כליות האמור באשם מוצא מכלל שליל, שאינך יכול לומר חלב שליל הנמצא באשם יקריב, שהרי אין אשם בא נקבה, אף כל אפילו בקרבנות הבאים נקבה, חלב האמור בהן מוצא מכלל שליל. וכיון דאין חלב שליל קרב בכל הקרבנות, שרי באכילה. אבל דמו לא גרע מדם האיברים דקיימא לן במסכת כריתות דם האיברים עובר בלא תעשה: טעון שחיטה. דחדשים גרמי לשוייה בהמה באנפי נפשה ולא אתרבי מכל בבהמה תאכלה: וחייב באותו ואת בנו. שלא ישחטו ביום ששחט את אמו: וחכמים אומרים שחיטת אמו מטהרתו. דחדשים ולידה גרמי: ר' שמעון שזורי כו'. לדברי חכמים כיון שהלך על גבי קרקע טעון שחיטה מדרבנן, דאתי לאחלופי לאכול בהמה בלא שחיטה. ור' שמעון שזורי מתיר אפילו לאחר שהפריס על גבי קרע. והלכה כחכמים: קרעה. לבהמה בלא שחיטה: ו' בהמה שנחתכו רגליה. האחרונים: מן הארכובה ולמטה. שלשה עצמות בירך. התחתון הוא עצם הנחתך עם הפרסות כשמפשיטין הבהמה ואותה רכובה נקראת ארכובה הנמכרת עם הראש, ובלשון לע"ז קורין אותו פרק יינוקל"ו, ובערבי דוקב"א. ולמעלה הימנה עצם האמצעי וצומת הגידים בתחתיתו סמוך לפרק ארכובה הנמכרת עם הראש. והעליון היא קולית התחובה באליה.

[which is located above the knee joint] was gone, [even though no bone was missing, it is *treifah*]. If the bone [beneath the knee joint] was broken but the greater part of the flesh [around the fracture] remained, it is rendered pure [and may also be eaten] by the

slaughtering; otherwise, it is not rendered clean [i.e., it is not permitted to be eaten] by the slaughtering [this Rabbinic prohibition (see Rashi, Chullin 84a), is based on the verse “You must not eat flesh that was torn off in the field,” (Exodus 22:30) this includes any limb or flesh that hangs loose]. (7) If a person slaughtered an animal and found in it an afterbirth, he who is not so particular [i.e., does not find it too repulsive to eat] may eat it [it is not considered *החי החי* — a limb separated from a living animal, even though it is detached from the womb and therefore, the slaughter is valid for it, as well]. It does not contract impurity of food [since it is not considered an “edible”] or the impurity of *neveilah* [if the animal died without slaughter, the afterbirth found inside, is not *neveilah*]. If however, he intended to eat it [this thought does convey a status of “edible” and therefore], it can contract food impurities [if it touched something defiling], but not the impurity of *neveilah* [his thought

רבנו עובדיה מברטנורא

והפרק שבין סוף הקולית לראש העצם האמצעי ניכר ונראה בגמל כשהוא רובץ יותר מבשאר בעלי חיים. ומן הארכובה ולמטה דקתני במתניתין שהיא כשרה היינו מתחילת הארכובה הנמכרת עם הראש ולמטה, ומן הארכובה ולמעלה דהיינו מסוף העצם האמצעי שהוא מקום צומת הגידים בכל מקום שנחתך הרגל משם ולמעלה טריפה: **וכן שניטל צומת הגידין**. אפילו לא נחתך הרגל שלא נשבר העצם אלא שניטל צומת הגידים, טריפה. כך פירשו קצת אמוראים משנה זו בגמרא. ושיטה זו תפסו רבותי עיקר והורו שבכל מקום שתחתך הרגל למעלה מהארכובה התחתונה שקורין בלעז “ייונקל” בין במקום צומת הגידין בין למעלה מצומת הגידין, טריפה. אבל רמב”ם ורב אלפס רבו, תפסו עיקר הפירוש האחר שמפרש מן הארכובה ולמטה כשרה, מן הארכובה ולמעלה פסולה, דהכי קאמר, למטה מהארכובה העליונה שהיא הקולית התחובה באליה, ולא למטה מיד הסמוך לו אלא למטה מעצם האמצעי כולו דהיינו בעצם התחתון, ודאי כשרה. למעלה מן הארכובה דהיינו בקולית, ודאי טריפה כל מקום שיחתך. וכן שניטל צומת הגידין, כלומר, ובעצם האמצעי יש מקום שהיא טריפה כגון בצומת הגידין, ויש מקום שהיא כשרה כגון למעלה מן הצומת. ואל תתמה דאיך אי פסיק לה, למעלה מן הצומת בעצם האמצעי כשרה, וכשמשפיל לחתכה בצומת טריפה, שאין אומרים בטרפות זו דומה לזו, שהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן וחיתה, ולא נאסרה בהמה זו מפני שהיא חתוכת רגל ממקום זה, אלא מפני שנחתכו הגידין, שחתיכתן היא מכלל הטרפיות. ומקום צומת הגידין הוא מתחיל מן המקום שהן נראים קשים ולבנים עד המקום שיתחילו להתרכך ולהתאדם: **צומת הגידים**. הם שלשה חוטים לבנים בבהמה צמותים ומחזורים יחד, אחד עבה ושנים דקים. ואם ניטל האחד העבה לברו, אין זה ניטל צומת הגידין, שהרי נשארו שנים. ואם ניטלו שנים הדקים ממקומם מותרת שהרי האחד העב גדול משניהם והרי לא ניטל כל הצומת אלא מיעוטם. ואם נחתך רובו של כל אחד מהן, טריפה. ואין צריך לומר אם נחתכו כולן או ניטלו כולן. ובעוף הם ששה עשר חוטים לבנים. אפילו לא נחתך אלא רובו של אחד מהן, טריפה: **נשבר העצם**. למטה מן הארכובה במקום שאין עושה אותה טריפה: **אם רוב הבשר קיים**. דהיינו שעור ובשר חופים רוב עביו ורוב הקיפו של שבר. דזמנין דמשכחת ליה זה בלא זה כגון שמרחיב מצד אחד ומיצר מצד אחר שין העצם עגול, הלכך בעי לתרוייהו: **שחיטתו מטהרתו**. לאבר המדולדל. ומותר אפילו באכילה: **ואם לאו**. שאין עור ובשר חופים את רובו, אין שחיטתו מטהרתו. ואע”ג דבהמה מותרת, הוי אבר אסור משום ובשר בשדה טריפה, כדאמרינן (דף עג) להביא אבר ובשר המדולדלים. ואם נשבר העצם מן הארכובה ולמעלה במקום שעושה אותה טריפה, אם רוב בשר קיים, אבר ובהמה מותר. ואם לאו, אבר ובהמה אסור. ודין העוף כדן בהמה לדבר זה: **א** **שליא**. כמין כיס שהעובר מונח בתוכו:

does not render it meat]. If part of the afterbirth emerged [before the slaughtering of the mother], it may not be eaten for it is a sign of birth in a woman and also a sign of birth in an animal [i.e., this portion of the afterbirth, may have contained part of the head, which if true, constitutes the status of being born, thus the slaughter of the mother has no effect on the afterbirth]. If an animal which was pregnant with a firstborn cast out its afterbirth, [it does not have any sanctity and] it may be thrown to the dogs, but in the case of a consecrated animal, it must be buried. It may not be buried at crossroads or hung on a tree for these are [superstitious] Emmorite practices [they believed that this would prevent this animal from aborting again].

רבנו עובדיה מברטנורא

נפש היפה. שאין דעתו קצה בה מחמת מיאוס: **תאכלנה.** ולא אמרינן אבר מן החי הוא. אלא גם היא ניתרת בשחיטת האם: **ואינה מטמאה.** דלא חשיבא אוכל: **ולא טומאת נבילות.** אם מתה הבמה: **מטמאה טומאת אוכלין.** אם נגעה בטומאה. דמחשבה משויא לה אוכל. אבל טומאת נבילות לא, דלאו בשר הוא אלא כשאר אוכל בעלמא הוא: **אסורה באכילה.** ואע"ג דלא נפק אלא פורתא ופשיטא דכל מיחוי הולד לא היה שם, מכל מקום חיישינן שמא באותו מקצת יצא ראש הולד והרי הוא כילוד: [הכי גרסינן]: **סימן ולד באשה וסימן ולד בבמה:** המבכרת. זהו פטר רחם שלה: **ישליכנה לכלבים.** שאין קדושה בה. דאע"ג דאין שליא בלא ולד, הכא רובא לאו בת מיקדשא היא, דדילמא נקבה הוות או נדמה הוה ולא קדיש: **ובמוקדשין.** כגון בהמת שלמים שהפילה שליא: **תקבר.** דכיון דאין שליא בלא ולד, קדשה דבין זכר ובין נקבה דנפיק מבהמת הקדש קדיש: **בפרשת דרכים.** מקום שהדרכים מתפרשים לשנים, ודרך המנחשים לקברה שם כדי שלא תפיל עוד: **דרכי האמורי.** ניחוש. וכתוב לא תעשה כמעשיהם:

Gemara Chullin 84b

גמרא חולין דף פד.

Rabbi Yochanan said, Whoever wishes to become rich should engage in [the breeding of] small animals [i.e. sheep]. Rav Chisda said, Why the expression, "The young [ashterot] of your flock." [Deuteronomy 7:13. There is a play upon the words here: *ashtoret* and *me'asherot*. Rav Chisda's interpretation of this expression suggests the reason for this opinion by Rabbi Yochanan.]

Because they enrich [*me'asherot*] their owners. Rabbi Yochanan said, Rather [drink] a cupful of witchcraft than a cupful of lukewarm water; that is so only if it is in a metal vessel, but in an earthenware vessel it does no harm. Moreover, even in a metal vessel we say [it is harmful] only if no spice roots were thrown into it; but if some spice roots were thrown into it, it does no harm. Moreover, even if no spice roots were thrown into it we say [it is harmful] only if the water had not been boiled, but once it had boiled it can do no harm. Rabbi Yochanan also

טמאת נבילות. שליא שיצתה מקצתה, אסורה באכילה. סימן ולד באשה, וסימן ולד בבמה. המבכרת שהפילה שליא, ישליכנה לכלבים. ובמוקדשין, תקבר. ואין קוברין אותה בפרשת דרכים, ואין תולין אותה באילן, מפני דרכי האמורי:

אמר רבי יוחנן הרוצה שיתעשר יעסוק בבמה דקה. אמר רב חסדא מאי דכתיב (דברים ו) ועשתרות צאנך שמעשרות את בעליהן. ואמר רבי יוחנן כפא דחרשין ולא כפא דפושרין. והני מילי בכלי מתכת אבל בכלי חרש לית לן בה. ובכלי מתכות נמי לא אמרן אלא דלא שדי בהו ציביא אבל שדי בהו ציביא לית לן בה. וכי לא שדי בהו ציביא נמי לא אמרן אלא דלא ציץ אבל ציץ לית לן בה. ואמר רבי

said, If a person is left a fortune by his father [i.e., he did not labor for it and he would not think greatly of its loss] and wishes to dissipate it, let him wear linen garments, use glassware, and engage workmen and not be with them. "Let him wear linen garments" — especially of Roman linen [which are very expensive] "use glassware" — especially white glass [which is both expensive and fragile]; "and engage workmen and not be with them" — [especially to work with] oxen, which can cause much damage [both to the oxen and the

crops]. Rav Avira used to give the following exposition (sometimes quoting it in the name of Rabbi Ammi and sometimes in the name of Rabbi Assei): What is the meaning of the verse, "Well is it with the man that deals graciously, that orders his affairs rightfully" [Psalms 112:5]? A man should always eat and drink less than his means allow, clothe himself in accordance with his means, and honor his wife and children more than his means allow, for they are dependent upon him and he is dependent upon Him Who spoke and the world came into being.

זוהר אמר דף צ"ו ע"א

(במדבר כח) וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חרשה ליי בשבועותיכם מקרא קדש יהיה לכם וגומר רבי שמעון פתח (ד"ה א מו) אז ירננו עצי הער מלפני יי כי בא לשפוט את הארץ. ופאה חולקיהון דאינון דמשתדלי באורייתא יממא ולילי דידעין ארחוי דקדשא בריד הוא ואתאחדון בשמיה (כל יומא) ווי לאינון דלא משתדלי באורייתא דהא לית לון חולקא בשמא קדישא ולא אתאחדון ביה לא בהאי עלמא ולא בעלמא דאתי מאן דזכי בהאי עלמא וכי בעלמא דאתי. דהכי תנינן (שיר ז) דובב שפתי ישנים אף על גב דאינון בההיא עלמא שפוטתיהו מרחשן תמן אורייתא. תא חזי עד השתא אקריבו ישראל תבואת הארץ. תבואת הארץ ודאי. ואתעסקו ביה ואתקשרו בההוא קשורא. ואף על גב דדינא אשתכח דינא בשלמא אשתכח ביה (ס"א דעלמא אתנהגא ביה) ואקריבו שעורים בגין דאיהו קדמא מכל שאר תבואה ומן קדמא מתקרבא ולא מההוא דמתאחר דהא אחידו קדמא דישאל אתאחדו ביה דקדשא בריד הוא הכא הוא אמר קדשא בריד הוא אנא יחבית לבו מן במדברא מההוא אתר דאקרי שמם דכתיב (שמות י) הנני ממסיר לכם לחם מן השמים ואתון מקרבין קמאי שעורים ורוא דמלה זאת תורת הקנאות חסר אזהרותא לנשי עלמא דלא ישמון תחות בעליהון. ואי לא קמח שעורים זמינא לקרבא. וממלה חדא אשתמודעא מלה אתרא. ופאה חולקיהון דישאל דהא כנסת ישראל לא שקרת במלכא קדישא לעלמין כנסת ישראל תוהת (במדבר ה) אשר תשמה אשה תחת אשה בגין כך דינא דהאי אתתא (רצ"ו עב) מאתרהא קא אתינא ומאן הוא אתרהא ההוא דכתיב בה (משלי לא) אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה. (שם יב) אשת חיל עמרת בעלה וההוא קמח שעורים דאייתיה ההיא אתתא מנתת קנאות אתקרי חסר כנסת ישראל הכי אקרי ואל דא בפנתס כתיב תחת אשר קנא לאלהיו דקנאה הכא אתאחד דמאן דמשקר בהאי ברית קנאה אתערת

יוחנן מי שהניח לו אביו מעות ורוצה לאבדן ילבש כלי פשתן וישתמש בכלי זכוכית וישכור פועלים ואל ישב עמקו. ילבש כלי פשתן בכיתנא רומיתא וישתמש בכלי זכוכית בזוגיתא חוורתא וישכור פועלים ואל ישב עמקו בתורי דנפיש פסדייהו. דרש רב עזירא זמנין אמר לה משמיה דרבי אמי וזמנין אמר לה משמיה דרבי אסי. מאי דכתיב (תהלים קיב) טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו במשפט לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו. וילבש ויתכסה במה שיש לו. וכבד אשתו ובניו ביותר ממה שיש לו. שהן תלוין בו והוא תלוי במי שאמר והיה העולם:

לִיה וְעַל דָּא קְנָאִין פּוֹנְעִין בּוּ. תָּא חַזִּי קַמָּח שְׁעוּרִים הָאֵי עוֹמְר דְּכִיּוֹן דְּהוּה מְטָא לְרִיחֵינָן דְּגְרוּסוֹת מְפִיקִין מְנִיה עֶשְׂרוֹן מְנוּפָה בְּתַלְת עֶשְׂרֵי נֶפֶח וְדָא שְׁבַע שְׁבָתוֹת תְּמִימוֹת לְבִתְר דְּסַלְקָן שְׁבַע שְׁבָתוֹת אֵלִין אַתָּא מְלָכָא קְדִישָׁא לְאַדְוֹנָא כְּהָ בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל וְאַזְרִייתָא אַתְּיָהִיבַת. וּבְדִין אַתְּעַטְר מְלָכָא בְּיְהוּדָא שְׁלִים וְאַשְׁתַּכַּח אַחַד לְעִילָא וְתַתָּא וְכַד אַתְּעַר מְלָכָא קְדִישָׁא וּמְטָא זְמָנָא דְאַזְרִייתָא כָּל אִינוּן אֵילָנִין דְּמַבְכְּרֵי אַבְיָהוּ סַלְקִין שִׁירְתָּא וּמְאֵי אִמְרֵי. בְּשַׁעְתָּא דְּמַלְקָמִי לְהוּן פְּתַחֵי וְאַמְרֵי (תְּחִלִּים ק) יי בְּשָׁמַיִם הֲכִין בְּסָאוּ וּמְלַכּוֹתוֹ בְּכַל מְשָׁלָה. (שם לו) יי בְּהַשְׁמִים חֲסֻדָּךְ. וּבְתֵיב (ישעיה נה) וְכַל עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמָּחֵאוּ כָּף:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sefer Chasidim, Chapter 30

ספר חסידים סימן 7

Be careful and guard your soul lest you be ensnared in the net of the evil impulse that leads you astray from the land of the living and incites you to do a minor sin in order to draw your heart to a major one. Cast it low and humble it, so that it is subjugated before you and you are not subjugated to it, lest it bring you to the pit of destruction, where there is a fire that has no need of being fanned. Your evil impulse will not be subjugated to you except through returning to your Creator and distancing yourself from desires of the flesh. Remember now the days that are to come and the great goodness that is hidden away. For “Surely if you improve your way, then will you not be forgiven? But if you do not improve, then your sin is kept at the door.” (Genesis 4:7) And you, son of man, return to your Maker with all your heart and prepare your heart to be complete toward the One who examines the kidneys [i.e., the depths of feelings]. Raise now your eyes to Heaven, and He will illumine upon you with

הַזְהַר וּשְׁמוֹר נִפְשְׁךָ פֶּן תִּלְכַּד בְּרִשְׁתּוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע. הַמְדִיחֶךָ מֵאַרְץ הַחַיִּים. הַמְשִׁיאֲךָ לְדַבֵּר עֲבִירָה קְטָנָה לְהַמְשִׁיךְ לְבָבְךָ לַגְּדוּלָה. הַשְׁפִּילְהוּ וְהַכְנִיעֵהוּ לְהַמְסֵר בְּיָדְךָ וְאַתָּה לֹא תִהְיֶה נִמְסֵר בְּיָדוֹ. פֶּן יִבְיֵאֲךָ לְבָאֵר שַׁחַת בְּאֵשׁ לֹא נוֹפֶחַ. וְלֹא יִהְיֶה יֵצֵרְךָ הָרַע נִמְסֵר בְּיָדְךָ אִם לֹא עַל יְדֵי תְּשׁוּבָה לְבוֹרְאֶךָ וְלַהֲרַחֵקְךָ מִבְּשַׂר תְּאֵנָה. זְכוֹר נָא לְיָמִים אֲשֶׁר יָבִאוּ וּמְרוֹב טוֹב הַצִּפּוֹן כִּי אִם תִּיטִיב שְׂאֵת. וְאִם לֹא תִיטִיב לִפְתָּח חֲטָאת רֹבֵץ. וְאַתָּה בֶּן אָדָם שׁוֹב לְיוֹצֵרְךָ בְּכָל לְבָבְךָ. וְהִכֵּן לְבָבְךָ שְׁלֵם עַל בּוֹחֵן כְּלִיּוֹת. וְשֹׂא נָא עֵינֶיךָ אֶל הַשָּׁמַיִם. וַיֵּאֵר אֵלֶיךָ בְּשִׂמְחָה. וְאַל יִכְשִׁילְךָ יֵצֵר הָרַע בְּחַיִּיךָ וּבְכָל יוֹם וְלֵיל שׁוֹב אֶל לְבָבְךָ כִּי אַחַר הַמּוֹת יֵשׁ חֲבוּט הַקְּבֵר וְאַחֲרָיו דִּינָה שֶׁל גִּיהֵנָם הַמֵּר. כִּי כִּמֹּר יִבְכִּיּוֹן שְׂיִתְּנוּ כַּח לְאָדָם שִׁיטְבוּל כַּח הַיְסוּרִין. וְעוֹד אַחַר שְׂיִנְצַל מְדִינָה שֶׁל גִּיהֵנָם יֵשׁ דִּינִים אַחֲרֵים קָשִׁים וּמְרִים. גַּם הַרְמָה אֲשֶׁר תִּצָּא מִבְּשָׂרְךָ יֹאכַל אֶת נִבְלָתְךָ וְאַמְרוּ חֲכָמִים קָשָׁה רְמָה לְמַת בְּמַחַט בְּבִשַׂר הַחַי:

joy. Do not allow the evil impulse to cause you to stumble in your life. Every day and night, take to heart that after death there is the punishment of the grave, and after that, the bitter judgment of hell. For they weep bitterly that strength be given to a person to bear the intensity of the suffering. And, furthermore, after one is saved from the judgment of hell, there are other difficult and bitter judgments. The maggots, too, that will come out of your flesh, will eat your corpse. And the Sages said, Maggots are as painful for the dead as a pin is, in the flesh of the living.

Practical Law:**Rambam, Laws of Prayer, Chapter 4**

הלכה

הרמב"ם הלכות תפלה פרק ד

(1) Five things block the fulfillment of the obligation of prayer, even though its time has come: the purity of the hands, the covering of nakedness, the purity of the place of prayer, [the removal of] things that cause one to rush, and the concentration of the heart. (2) What is [the requirement for] the purity of the hands? One washes one's hands with water until the wrist and then prays. If one is walking along the road and the time for prayer arrives and there is no water: if there is water within four *mil*, which is eight thousand cubits, he walks to the water and washes [his hands] and then prays. If there is a greater [distance] between him and the water, he wipes his hands with a pebble, with earth, or with a piece of wood and [then] prays. (3) When does this apply? [When the water is] in front of him, but if there was water behind him, it is not required of him to return backwards except up to [the distance of] one *mil*. But if a greater [distance] has [already been] passed from the water, he is not obligated to return. Instead, he wipes his hands and prays. When is it said that one purifies only his hands? Regarding all prayers other than the morning prayer. But for the morning prayer, one washes his face, hands, and feet, and then prays. And if he is distant from water, he wipes his hands only and then prays.

א חמשה דברים מעכבין את התפלה אף על פי שהגיע זמנה. טהרת ידים. וכיסוי הערוה. וטהרת מקום תפלה. ודברים החופזים אותו. וכוננת הלב: ב טהרת ידים ביעד רוחץ ידיו במים עד הפרק ואחר כך יתפלל. היתה מהלך בדרך והגיע זמן תפלה ולא היה מים. אם היה בינו ובין המים ארבעה מילין שהם שמונת אלפים אמה הולך עד מקום המים ורוחץ ואחר כך יתפלל. היה בינו ובין המים יותר על כן מקנח ידיו בצרור או בעפר או בקורה ומתפלל. במה דברים אמורים לפניו אבל אם היה מקום המים לאחוריו אין מחייבין אותו לחזור לאחוריו אלא עד מיל. אבל אם עבר מן המים יותר אינו חייב לחזור אלא מקנח ידיו ומתפלל: ג במה דברים אמורים שאינו מטהר לתפלה אלא ידיו בלבד בשאר תפלות חוץ מתפלת שחרית. אבל שחרית רוחץ פניו ידיו ורגליו ואחר כך יתפלל ואם היה רחוק מן המים מקנח ידיו בלבד ואחר כך יתפלל:

EMOR FOR THURSDAY NIGHT**אמור ליל ששי**

צירוף יזה

ג אמר להון לדריכון כל גבר
די יקרב מפל בניכון

ג אמר אלהם לדתיתכם כל-איש ו אשר-

(3) Say to them: Throughout your generations, any man among any of your

RASHI

רש"י

(3) Any man ... who ... comes near [to the holy sacrifices] — The phrase “comes

(ג) כל-איש אשר-יקרב. אין 'קריבה' זו אלא

near” in this verse [is not to be understood literally, but rather.] exclusively refers to “eating.”